

med Nødvendighed leder til, at der maa indføres en almindelig Examenscommission for at tilvejebringe Righed. Den høitagtede Kultusminister har under første Behandling af det med dette Lovforslag beslagtede Lovforslag fremhævet en Omstændighed, der efter hans Mening maatte tale imod at gaae ind paa Ideen om en saadan Examenscommission. Han bemærkede, saaledes — jeg troer isvrigt, at de Udtryk, den høitagtede Minister benyttede, ikke just vare heldige til at udtrykke hans Tanke, og let kunne give Anledning til en Misforstaaelse, som ogsaa Forslagsstilleren idag synes at have gjort sig skyldig i og derved at være bleven ledet noget vild —, at det ikke nu vilde være Tiden til at gjøre Forandring i Examen ved Skolelærerseminarierne, naar man med Hensyn til de lærde Skoler har ordnet Sagen saaledes, at Afgangsexamen nu kan finde Sted der, isædetfor at den tidligere Examen artium afholdtes ved Universitetet. Mod denne Indvendning fra den høitagtede Kultusministers Side maa jeg for det Første gjøre den Bemærkning, at Sagen efter min Overbeviisning stiller sig meget forskjelligt, hvor der er Spørgsmaal paa den ene Side om Afgangsexamen ved en lærd Skole, ved hvilken der bliver Tale om de forskjellige videnskabelige Forhold, hvorfor denne Examen kræver Bevis aflagt, og paa den anden Side om Skolelærereksamen, hvor Fordringerne stilles saaledes, at der i alt Fald er meget mere Grund til der at sørge for, at en selvstændig Righed finder Sted. Hvad jeg dernæst skal tillade mig at bemærke, er, at naar den høitagtede Minister anfører dette som en Modgrund mod nu at gaae ind paa Indretningen af en Examenscommission, saa beroer Betydningen af dette Argument paa, om den Indretning, der er truffen med Afgangsexamen rundt om ved de lærde Skoler, er en god Indretning, om det er en Indretning, der kan siges at være heldig, om man kan sige, at den Forandring, man efter preussisk Mønster foretog i 1850, var en god Forandring; men jeg holder mig overbevist om, at det er velbekendt for den høitagtede Kultusminister, at Meningerne herom ere i høieste Grad deelte, at der netop stærkt har været Spørgsmaal om Hensigtsmæssigheden af at vende tilbage til den ældre

Indretning og tage Afgangsexamen bort fra Skolerne. Jeg skal her nævne en Omstændighed, som ganske vist maa være den høitagtede Kultusminister bekendt, nemlig, at der er Skoler, bekendte for hele den Dygtighed, der anvendes fra Lærernes Side, og for den Ild, der vises fra Elevernes Side, hvor dog Udfaldet af Afgangsexamen har vist, at Examinanderne have faaet meget ringere Charakterer end ved Afgangsexamen fra Skoler, der i alt Fald ikke overgaae hine Skoler i Dygtighed. Man tænke nu paa, hvilken Indflydelse det kan have paa Stipendiens Erhvervelse og paa alle de Forhold, den unge Student ved Universitetet kommer til at leve under, om han er gaaet i den ene Skole eller i den anden. Jeg skal, for dog at nævne et Exempel, anføre Sørs Skole. Om Resultatet der har været noget mindre tilfredsstillende, vil Nogen da søge Grunden deri, at de Candidater, der ere komne dertil, ere mindre dygtige? Examens Udfald kan ligge særdeles meget i Maaden, hvorpaa der er examineret, men det er ikke dette Moment, hvorpaa jeg vil lægge Vægt, men meget mere derpaa, at der efter Foranstaltning fra Kultusministeriet selv er udgaaet en Indstilling fra dette Ministerium — jeg har erfaret det ved i denne Anledning at gennemgaae en Bekjendtgjørelse, som ordner en heel Deel Undervisningsforhold, Bekjendtgjørelsen af 30te November 1864 — en Indstilling, som har fremkaldt en kongelig Resolution, hvorved det paalægges Kultusministeriet at tage under Overveielse, om det var tilraadeligt at hæve Afgangsexamen ved de lærde Skoler og henlægge den til Universitetet, og i den Anledning sætte sig i Forbindelse med Universitetet og de offentlige lærde Skoler og derefter gjøre en Foresøgelse til Kongen og i bekræftende Fald Forslag om, hvorledes en Examenscommission maatte indrettes. Nu vil jeg spørge: Naar Kultusministeriet selv har fremkaldt en Bestemmelse, et Paalæg af denne Natur, kan man da ikke med Sikkerhed sige, at det ikke er nogen afgjort Sag, at Afgangsexamen bør holdes ved Skolerne? Jeg vil derfor slutte mig til det Dulle, som fremsførtes af den ærede Taler, der sidst havde Ordet, at den ærede Minister i Erkjendelsen af de ganske vist stærke Grunde,